

Իրավական դաշտ

Բանկի հիմնական գործունեությունը

«Յունիբանկ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2001թ. հոկտեմբերի 9-ին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 10.10.2001թ. ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N81 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորումը և ավանդների ընդունումն է, ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժույթային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 12 մասնաճյուղերը գտնվում է Երևանում, 15 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր շրջաններում, 2 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում և մեկ ներկայացուցչություն Ռ-Պ Մոսկվա քաղաքում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Հանրապետության փող. 39:

Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Ոլորպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Հետևաբար Հայաստանում ծավալված գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին:

Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Բանկի ապագա գործունեության վրա: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում որևէ ճշգրտումներ, որոնք կարող են առաջանալ նշված անորոշությունների հետագայում որոշակի դաժնաբաշխում արդյունքում: Նման ճշգրտումները, եթե այդպիսիք կլինեն, կարտացոլվեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում այն ժամանակաշրջանում, երբ այդ ճշգրտումները ի հայտ

Կորպորատիվ Կառավարում

Բանկի բաժնետերերն են

Բաժնետերերի լրիվ անվանումը	Սեփականության ձևը	Բաժնետոմսի տեսակը (սովորական / (արտոնյալ)	Ռեզիդենտ / ոչ ռեզիդենտ	Փաստացի վճարված մասնաբաժինը	Տեսակարար կշիռը կանոնադրական կապիտալում
ԱՄՍԵԹ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ ՍՊԸ	ՈՉ ՊԵՏԱԿԱՆ	սովորական	ոչ ռեզիդենտ	2.799.850	50%
ԷՎԱԻՆՎԵՍՏ ՍՊԸ	ՈՉ ՊԵՏԱԿԱՆ	սովորական	ռեզիդենտ	2.799.850	50%

Բանկի գործադիր մարմնի աշխատանքի գնահատման սկզբունքները

Բանկի գործադիր մարմնի (Վարչության) աշխատանքների գնահատման հիմք են հանդիսանում Բանկի Գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի), Գլխավոր հաշվապահի, Ներքին աուդիտի ղեկավարի, ինչպես նաև վարչության այլ անդամների կողմից Բանկի Խորհրդին ներկայացվող եռամսյակային հաշվետվությունները, ՀՀ կենտրոնական բանկի ստուգման ակտերը, արտաքին աուդիտի եզրակացությունը: Վարչության աշխատանքները գնահատվում են նաև ելնելով Վարչության կողմից.

- Վարչության գործունեությունը կանոնակարգող Վարչության կանոնակարգի պահանջների պատշաճ կատարումից,
- կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներդրումից,
- Բանկի ռազմավարական ծրագրի իրականացման արդյունքներից,
- Խորհրդի կողմից ընդունված կարգերի, կանոնակարգերի և այլ որոշումների պատշաճ
- ՀՀ բանկային համակարգում բանկի մրցունակությունը բարձր պահելու խնդրի իրագործումից,
- ռիսկերի արդյունավետ կառավարման քաղաքականության իրագործումից,
- վարվող կադրային քաղաքականությունից:
- Բանկի ընթացիկ գործունեության արդյունավետ կառավարումից,

Արտաքին աուդիտի վճարները

Յունիբանկ ՓԲԸ արտաքին անկախ աուդիտի ընտրությունը կատարում է հայտարարելով մրցույթ: Ըստ ՀՀ ԿԲ-ի համապատասխան չափանիշներով ընտրությունը կատարելուց հետո բանկը կնքում է տվյալ ընկերության հետ պայմանագիր, որտեղ նախատեսված է նաև բանկի արտաքին աուդիտի առաքելությունը իրականացնող ընկերության վճարի չափը: Բանկը այդ գումարը տարվա ընթացքում համաձայնորեն ծախսագրում է:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը.

«Յունիբանկ» ՓԲԸ-ում հաշվապահական հաշվառումը վարվում և ֆինանսական հաշվետվությունները կազմվում են «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի, Հայաստանի Հանրապետության հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների, բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն» և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական այլ ակտերի համաձայն: Հաշվապահական հաշվառումը վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու որևէ հարցի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներում և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող այլ իրավական ակտերում մոտեցումների բացակայության դեպքում Բանկը մշակում է դրանք ինքնուրույն՝ ելնելով նման հարցերին առնչվող հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներից և ցուցումներից, «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու սկզբունքներից, ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերի սահմանումներից, ճանաչման չափանիշներից և չափման հիմունքներից:

Հաշվապահական հաշվառման խնդիրներն են՝

- ա. տնտեսական գործառնությունների և Բանկի գործունեության արդյունքների վերաբերյալ ամբողջական և արժանահավատ տեղեկատվության ձևավորումը,
- բ. գույքի առկայության և շարժի, նյութական, աշխատանքային և ֆինանսական միջոցների օգտագործման նկատմամբ վերահսկողության ապահովումը,
- գ. ֆինանսատնտեսական գործունեության բացասական երևույթների մասին ժամանակին

Բանկում հաշվապահական հաշվառումը վարվում է՝

- ա. Հայաստանի Հանրապետության արժույթով՝ հայկական դրամով,
- բ. կրկնակի գրանցման եղանակով՝ ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվալիսն պլանին և հաշվալիսն պլանի կիրառման հրահանգին համապատասխան,
- գ. անընդհատ՝ Բանկի գրանցման պահից մինչև օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նրա վերակազմակերպումը կամ լուծարումը:

Հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու սկզբունքները

Բանկը հաշվապահական հաշվառումը վարելիս և ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս պահպանում է անընդհատության, հետևողականության, հաշվեգրման, հասկանալիության, էականության, միասնականության, արժանահավատության, համադրելիության, հաշվանցման և սահմանագատման սկզբունքները:

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

համապատասխան: Բանկի թղթակցային հաշիվներից, տեղաբաշխված վարկերից և ավանդներից, պետական կարծաժամկետ պարտատոմսերից, հետգնման համաձայնագրերից և այլ գործարքներից ստացվելիք տոկոսները վերագրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր, որոնց հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը կամ այլ փաստաթղթերը:

Բանկի կողմից ներգրավված վարկերի, ժամկետային ավանդների և այլ ժամկետային պարտավորությունների, (հատուկ դեպքերում՝ առանձին պայմանագրերով նաև՝ ցպահանջ ավանդների) գծով վճարվելիք տոկոսները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր: Հիմնական միջոցների ամորտիզացիան կատարվում է ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Ստացվելիք և վճարվելիք վարձավճարները, աուդիտի գծով ծախսերը, և այլ հաշվեգրումները կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառումը

Արտարժույթով կատարված գործարքները հաշվառվում են ՀՀ դրամով կիրառելով գործարքի օրվա արժույթային շուկայի միջին փոխարժեքը: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ արժույթային շուկայի միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	30.09.2008	31.12.2007
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	302.12	304.22
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	434.33	446.96
ՀՀ դրամ/1 ռուբլի	11.91	13.8

Հարկում

Շահութահարկը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջների համաձայն: Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամբողջությամբ արժեքով:

Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ բանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը ստանդարտացրած դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից գուտ եկամուտ հոդվածում՝ առևտրային գործառնություններից:

Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Ֆինանսական գործիքների ճանաչումը և գնահատումը

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայամանգրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների.
ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերածնակեցվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Անեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Ռեպո համաձայնագրերով գործառնություններ

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները (ռեպո) դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»:
Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով արժեթղթերի գնումը հաշվառվում է պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ հաշիվներում:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեզրկվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապահին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, դեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների: Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել: Այսօգրվումը կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանակացում կամ այլ ֆինանսական վերականգնակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար գեղջման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, համաձայն գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայումս գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկն փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսարդույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարմանների և անորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերածնակեցվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի կատարվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով: Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Հետագա ծախսերը, որոնք վերաբերում են արդեն ճանաչված հիմնական միջոցների միավորին, ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Մյուս բոլոր հետագա ծախսերը պետք է ճանաչվեն որպես հաշվետու ժամանակաշրջանի ծախսեր:

Հիմնական միջոցների արժեքը փոխհատուցվում է դրանց մաշվածության հաշվեգրման միջոցով: Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրման համար Բանկը սահմանում է հետևյալ նորմերը.

Հիմնական միջոցի անվանումը	տարիներ
Շենքերի և շինությունների համար	20 տարի
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկայի համար	3 տարի
Փոխադրամիջոցների համար	5 տարի
Այլ հիմնական միջոցների համար	5 տարի
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցների համար	1 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը, որի համաձայն ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում կատարվում են հավասարաչափ հատկացումներ:

Վերագնահատումներ

Բանկի շենքի, փոխադրամիջոցների, սարքավորումների և այլ հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում՝ Բանկի համապատասխան լիազոր մարմնի որոշմամբ կարող է կատարել դրանց վերագնահատում: Այն կատարվում է մասնագիտական որակավորում ունեցող գնահատողների կողմից: Ընդ որում եթե վերագնահատվում է հիմնական միջոցների միավորը, ապա հիմնական միջոցների ամբողջ դասը, որին պատկանում է այդ ակտիվը, նույնպես պետք է վերագնահատվի: Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասին վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձեռքբերման արժեքով: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով դրանց հնարավոր օգտագործման ժամկետներից: Վերջինների որոշման անհնարինության դեպքում ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը սահմանվում է տասը տարի:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Շահույթի բաշխումը

Շահույթից պահուստների ստեղծումը, օգտագործումն ու շահաբաժինների վճարումն իրականացվում է Բանկի կանոնադրության համաձայն:

Կենսաթոշակներ

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության պետական կենսաթոշակային հիմնադրամին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված հիմնադրամին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվանցված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Փոխանակման փոխարժեքի որոշման մեթոդաբանությունը

Փոխանակման փոխարժեքը ամեն օր հաստատվում է Բանկի Վարչության նախագահի կողմից, որի առաջարկը ներկայացվում է պատասխանատու ստորաբաժանման կողմից ֆինանսական համակարգում տիրող իրավիճակն ուսումնասիրելուց հետո:

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը

Ակտիվների վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա միջազգային հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների և ՀՀՀՄ-ների մոտեցման տարբերությունները էական ազդեցություն չեն թողել:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են հաշվապահական հաշվառման ազգային ստանդարտներին և բանկի խորհրդի կողմից հաստատված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը:

Ծանոթագրություն 3. Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ

	30.09.08	30.09.07
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	32,029	50,476
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառվածություններից	4,292,705	2,338,020
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	500,282	280,572
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	27,120	12,028
Այլ տոկոսային եկամուտներ	-	-
Ընդամենը	4,852,136	2,681,096
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	(6,355)	(1)
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	(2,462,253)	(1,241,285)
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	(191,214)	(10,243)
Այլ տոկոսային ծախսեր	(3,788)	(8,321)
Ընդամենը	(2,663,610)	(1,259,850)
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	2,188,526	1,421,247

Ծանոթագրություն 4. Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

	30.09.08	30.09.07
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ		
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Դրամարկղային գործառնություններից	147,487	126,027
Հաշվարկային ծառայություններից	267,439	581,815
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	5,793	5,401
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	-	
Վճարային քարտերի սպասարկումից	101,347	60,354
Այլ կոմիսիոն վճարներ	93,183	113,920
Ընդամենը	615,249	887,517
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր		
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	(37,803)	(30,206)
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	(42,994)	(37,084)
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից		
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	(4,472)	(11,321)
Այլ կոմիսիոն վճարներ	(19,213)	(13,630)
Ընդամենը	(104,482)	(92,241)
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	510,767	795,276

Ծանոթագրություն 5. Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից

	30.09.08	30.09.07
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումներից	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Առևտրային պատակով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ այդ թվում պարտքային արժեթղթերից	11,086	7,429
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	11,086	7,429
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝ բաժնե-տոմսերից, պարտքային արժեթղթերից, ածանցյալներից	(40,370)	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	43,264	2,579
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	2,894	2,579
Արտարժույթային գործառնություններից	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	1,318,392	476,355
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	6,234	10,826
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	1,324,626	487,182
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներից և հուշադրամներից	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	13,833	53,673
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(7,376)	8,923
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	6,457	62,596
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	1,345,063	559,786

Ծանոթագրություն 6. Այլ գործառնական եկամուտ

Այլ գործառնական եկամուտ	30.09.08	30.09.07
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	81,922	86,056
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	16	2,422
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	(603)	(407)
Այլ եկամուտներ	6,766	4,085
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	88,101	92,157

Ծանոթագրություն 7. Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով	Ծնթգ.	30.09.08	30.09.07
		Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Սկզբնական մնացորդ	14	25,578	35,480
Պահուստին կատարված մասհանումներ		94,949	98,275
Պահուստին կատարված մասհանումների վերադարձ		(114,132)	(125,305)
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		(19,183)	(27,030)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		-	-
Պահուստի օգտագործում		-	-
Վերջնական մնացորդը		6,395	8,450

Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով	Ծնթգ.	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
		Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Սկզբնական մնացորդ	16	1,434,885	438,582
Պահուստին կատարված մասհանումներ		2,959,311	1,515,371
Պահուստին կատարված մասհանումների վերադարձ		(2,777,525)	(1,818,840)
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		181,786	(303,469)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		(1,596,451)	(1,365,539)
Պահուստի օգտագործում		2,015,546	721,458
Վերջնական մնացորդը		2,035,766	779,194

Ներդրումների գծով	Ծնթգ.	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
		Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Սկզբնական մնացորդ	18	14,281	128
Պահուստին կատարված մասհանումներ		-	-
Պահուստին կատարված մասհանումների վերադարձ		-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		-	-
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		-	-
Պահուստի օգտագործում		-	-
Վերջնական մնացորդը		14,281	128

Այլ ակտիվների գծով	Ծնթգ.	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
		Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Սկզբնական մնացորդ		16,150	2,128
Պահուստին կատարված մասհանումներ		138,761	21,154
Պահուստին կատարված մասհանումների վերադարձ		(145,336)	(20,412)
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		(6,575)	742
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		-	-
Պահուստի օգտագործում		-	-
Վերջնական մնացորդը		9,575	2,870

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով	Ծնթգ.	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
		Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Սկզբնական մնացորդ	30	232,908	21,430
Պահուստին կատարված մասհանումներ		284,605	95,874
Պահուստին կատարված մասհանումների վերադարձ		(429,521)	(81,196)
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		(144,916)	14,678
Վերջնական մնացորդը		87,992	36,108

Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		11,112	(315,079)
Վերջնական մնացորդը		2,154,009	826,750

Ծանոթագրություն 8. Ընդհանուր վարչական ծախսեր

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	30.09.08	30.09.07
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով*	(1,084,412)	778,631
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով	(110,652)	88,108
ծախսեր	(907)	1,532
Գործուղման ծախսեր	(18,920)	2,993
ծախսեր	(153,969)	111,930
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	(24,037)	21,344
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	(67,763)	57,275
Առևիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	(2,125)	11,998
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	(70,321)	57,646
Տրանսպորտային ծախսեր	(15,511)	12,903
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	(101,187)	55,098
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	(21,173)	31,246
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	(3,140)	1,891
Այլ վարչական ծախսեր	(26,426)	13,501
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-1,700,543	1,246,096

Ծանոթագրություն 9. Այլ գործառնական ծախսեր

Այլ գործառնական ծախսեր	30.09.08	30.09.07
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	(200)	-
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	(58,978)	45,093
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	(153,120)	155,860
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	(191,380)	135,950
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	(48,113.0)	28,918
Այլ ծախսեր	(6,144)	3,255
Ընդամենը	(457,935)	369,076

Ծանոթագրություն 10. Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս

Բանկը չունի ներդրումներ վերահսկվող
կազմակերպություններում :

Ծանոթագրություն 11. Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)

30.09.08 30.09.07

Շահութահարկի գծով ծախս	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	(391,212)	(312,317)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	(391,212)	(312,317)

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափի (%)	Նախորդ ժամանակաշրջան	Արդյունավետ դրույքաչափի (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	1,962,866		1,561,586	
Շահութահարկի դրույքաչափով	392,573	20	312,317	20
Չհարկվող եկամուտներ	(1,361)	0.07		
Չնվազեցվող ծախսեր				
Այլ	-			
Շահութահարկի գծով ծախս	391,212	19.93	312,317	20.00

3.11.3 Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ

	Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ
<i>Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում`</i>	97,595	-78,134		19,461
Ստեղծված պահուստների գծով	80000	-80,000		
Այլ պարտավորությունների գծով	17,595	1,866		19,461
<i>Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում`</i>	(258,090)	217,332	-17,549	-58,307
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստի գծով	(3,441)		-17549	-20,990
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի արժեզրկման պահուստի գծով	(2,831)	2,831		-

Հիմնական միջոցների գծով	(35,452)	-1,865		-37,317
Ստեղծված պահուստների գծով	(213,613)	213,613		-
Եկամուտների վերականգնում	(2,753)	2,753		-
<i>Չուտ հետաձգված հարկային ակտիվ</i>	-160,495	139,198	-17,549	-38,846

Ծանոթագրություն 12. Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ

	30.09.08	30.09.07
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Հաշվետու ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ հարկումից հետո	1,571,654	1,249,269
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին քիվը	10,000	8,942
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	157.17	139.70

Ծանոթագրություն 13. Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում

	30.09.08	31.12.07
Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Կանխիկ դրամական միջոցներ	3,051,794	1,984,779
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	383,530	844,788
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	3,866,309	5,903,273
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	51,308	70,000
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,352,941	8,802,840

Ծանոթագրություն 14. Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	30.09.08	31.12.07
Ընթացիկ հաշիվներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ բանկերում	37,526	99,086
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	286,930	92,505
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	118,673	2,320,561
Հաշվեգրված տոկոսներ		-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	443,129	2,512,152
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ բանկերում	347,438	470,217
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	347,438	470,217
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	604,723	-
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	2,539,875	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,136	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	3,145,734	-
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(12,442)	(14,460)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	3,923,859	2,497,692
Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում`	-	-
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,923,859	2,497,692

Ծանոթագրություն 15. Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը չունի առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներ :

Ծանոթագրություն 16. Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ

	30.09.08	31.12.07
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ		
Վարկեր, <i>այդ թվում՝</i>	47,263,679	30,240,317
հիփոթեքային	13,477,027	9,701,204
Վարկային քարտեր	904,727	189,743
Ֆակտորինգ	-	80
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	428,963	208,452
Ընդամենը վարկեր	48,597,369	30,638,592
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		(1,834,892)
Ընդամենը զուտ վարկեր	48,597,369	28,803,700

	Հաշվետու ժամանակաշրջան		Նախորդ ժամանակաշրջան	
	զումարը	քանակը	զումարը	քանակը
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը				
Վարկեր և փոխատվություններ, որից արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխատվություններ, <i>այդ թվում՝</i>	48,168,406		30,430,140	5,035
ժանկետանց	226,848	110	348,174	24
վերաձևակերպված*	261,712	5		
վերաֆինանսավորված*	-		452,984	2
Ընդամենը վարկեր	48,168,406	115	30,430,140	5,061
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		-	(1,834,892)	-
Ընդամենը զուտ վարկեր	48,168,406		46,333,514	

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների		
Պետական ձեռնարկություններ	17,971,326	-
Մասնավոր ձեռնարկություններ, <i>այդ թվում՝</i>	12,819,178	13,008,663
խոշոր ձեռնարկություններ	5,152,148	9,185,988
փոքր և միջին ձեռնարկություններ*	28,544,067	-
Ֆիզիկական անձինք, <i>այդ թվում՝</i>	14,162,313	16,746,189
սպառողական վարկեր	13477027	6,855,243
	904,727	

հիփոթեքային վարկեր	1,653,013	9,701,203
վարկային քարտեր		189,743
ԱՆհատ ձեռնարկատերեր	428,963	675,288
Հաշվեգրված տոկոսներ		208,452
Ընդամենը վարկեր	27,410,454	30,638,592
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		(1,834,892)
Ընդամենը զուտ վարկեր	27,410,454	28,803,700

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը	Նախորդ ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	5,005,562	10.39	2,263,478	7.40
Գյուղատնտեսություն	212,694	0.44	129,151	0.40
Շինարարություն	1,883,665	3.91	1,254,756	4.10
Տրանսպորտ և կապ	398,990	0.83	471,677	1.60
Առևտուր	8,590,879	17.84	6,550,525	21.50
Սպառողական	15,067,040	31.28	7,041,810	23.10
Հիփոթեքային վարկեր	13,477,027	27.98	9,701,204	31.90
Սպասարկման ոլորտ	2,143,009	4.45	3,017,539	9.90
Այլ ճյուղեր	1,389,540	2.88		
Հաշվեգրված տոկոսներ	428,963	0.89	208,452	
Ընդամենը	48,597,369	100	30,638,592	100

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը	Նախորդ ժամանակաշրջան	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	47,314,486	98.23	29,770,392	97.83
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*	-		-	-
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների ռեզիդենտներ*	853,920	1.77	659,748	2.17
Հաշվեգրված տոկոսներ	428,963		208,452	
Ընդամենը	48,597,369	100	30,638,592	100

Ծանոթագրություն 17. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

	30.09.08	31.12.07
Պետական արժեթղթեր	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ պետական պարտատոմսեր		
գանձապետական պարտատոմսեր	7,728,828	1,560,400
կենտրոնական բանկի պարտատոմսեր		1,676,259
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	7,728,828	3,236,659
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր		
վարկանիշ չունեցող թողարկողի		
կապիտալի գործիքներ	27,143	27,143
այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումներ ի գծով բնարավոր կորուստների պահուստ	(14,281)	(128)
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	12,862	27,015
	7,741,690	3,263,674
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ		

	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ռեպո համաձայնագրերով վաճառված արժեթղթեր		
ՀՀ ԿԲ	-	-
ՀՀ պետական գանձապետական պարտատոմսեր	-	-
Ընդամենը	-	-

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
1. ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԶԱՐԴ ՓԲԸ	վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	26.12.2006	12,143	2%
2. ԱՔՈՎ ՔՐԵԴԻՏ ՌԵՓՈՐՏԻՆԳ ՓԲԸ	վերաբերյալ տրամադրված տվյալների մշակում, համակարգ ում, արխիվացում, պահպանում և տրամադրում	ՀՀ	30.11.2007	15,000	2.50%
Ընդամենը				27,143	

Ծանոթագրություն 18. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Բանկը չունի մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ:

Ծանոթագրություն 19. Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում

Բանկը չունի ներդրումներ վերահսկվող կազմակերպություններում:

Ծանոթագրություն 20. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հիմնական միջոցներ

Հոդվածի անվանումը	Շեմեր	Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ	Հիմնական միջոցների գծով կապիտալ ներդրումներ	Վարձակալված հիմնական միջոցների գծով կապիտալ ներդրումներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	800900.3	135618	89501	590767		15591	1632377.3
Ավելացում	182053.5	82879	1365	404259.5	10971.8	7697.5	689226.3
Օտարում	( )	-46	( )	-227944	( )	( )	-227990
Վերագնահատում							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	982953.8	218451	90866	767082.5	10971.8	23288.5	2093613.6
Ավելացում	230155.3	46,775	-	106679.5	18084.1	33037.1	434730.8
Օտարում				-1941	-20151.9		22092.9
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1213109.1	265225.8	90866	871821	8904	56325.6	2506251.5
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում		102988	25630	112594	-	6067	247279
Ավելացում	38098	27637	17359.1	94428		2741	180263.1
Օտարում	( )	-46	( )	-646	( )	( )	-692
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում	-	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	38098	130579	42989.1	206376	-	8808	426850.1
Ավելացում	36968.8	7827.2	13168.5	90609.8		6266.9	154841.2
Օտարում				1286.3			1286.3
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	75066.8	160342.1	56157.6	295699.5		15074.9	602340.9
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք							
հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1138042.3	104883.7	34708.4	576121.5	8904	41250.7	1903910.6
նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	944855.8	87872	47876.9	560706.5	10971.8	14480.5	1666763.5

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վատահագրեր	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	35935	5195	59968	101098
Ավելացում	6497	63	16885	23445
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	42432	5258	76853	124543
Ավելացում	8597.7	27680		36277.7
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	51029.7	32938	76853.6	160821.3
Կուտակված մաշվածություն				
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	11082	2535	17114	30731
Ավելացում	3563	480	6100	10143
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	14645	3015	23214	40874
Ավելացում	3611.8	1165.3	5763.8	10540.9
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	18256.8	4180.3	28977.8	51414.9
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք				
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	32772.9	28757.7	47875.8	109406.4
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	27787	2243	53639	83669

Ծանոթագրություն 21. Այլ ակտիվներ

	30.09.08	31.12.07
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	94	108
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	19	27
Կանխավճարներ մատակարարներին	166,424	167,871
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	71,613	57,947
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	2,016	2
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	240,166	225,955
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,687)	(14,978)
ԸՆդամենը դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	238,479	210,977
Այլ ակտիվներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Պահեստ	15,814	17,239
ակտիվներ	20,663	7,065
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	53,646	53,258
Այլ ակտիվներ	130,315	63,539
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	220,438	141,101
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,840)	(1,166)
ԸՆդամենը այլ ակտիվներ	218,598	139,935
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	457,077	350,912

Ծանոթագրություն 22. Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	30.09.08	31.12.07
Ընթացիկ հաշիվներ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
ՀՀ բանկերի	22,183	34,221
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		-
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	205,805	32,167
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	227,988	66,388
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		
<i>ՀՀ կենտրոնական բանկ</i>		-
<i>ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր</i>		
<i>ՀՀ բանկեր</i>	7,299,720	608,440
<i>վարկեր և ավանդներ այլ</i>		
<i>ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր</i>		-
	-	-
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	2,344,225	-
	301,560	425,908
այլ		
Հաշվեգրված տոկոսներ	11,932	6,566
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	9,957,437	1,040,914
Ֆինանսական կազմակերպություններ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ	234,208	209,042
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	234,208	209,042
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,419,633	1,316,344

Ծանոթագրություն 23. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

	30.09.08	31.12.07
ԳԳ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Վարկեր	223,659	159,046
Հաշվարկված տոկոսներ	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	223,659	159,046
ԳԳ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ	4,509,101	5,030,687
Ժամկետային ավանդներ	2,936,165	2,234,302
Հաշվարկված տոկոսներ	6,372	7,692
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	7,451,638	7,272,681
Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ	218,980	203,995
Ժամկետային ավանդներ	1,670,422	1,511,175
Հաշվարկված տոկոսներ	24,807	66,391
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	1,914,209	1,781,561
ԳԳ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ	133,645	94,468
Ժամկետային ավանդներ	12,192	-
Հաշվարկված տոկոսներ	38	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	145,875	94,468
Ոչ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	-
ԳԳ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ	3,284,183	3,162,772
Ժամկետային ավանդներ	32,252,523	21,882,070
Հաշվարկված տոկոսներ	319,624	241,620
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	35,856,330	25,286,462
Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ընթացիկ հաշիվներ	307,510	285,958
Ժամկետային ավանդներ	2,091,015	1,963,371
Հաշվարկված տոկոսներ	22,992	9,671
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	2,421,517	2,259,000
ԸՆդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	48,013,228	36,853,218

Ծանոթագրություն 24. Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր

Բանկը չունի թողարկված արժեթղթեր

Ծանոթագրություն 25. Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններ

Բանկը չունի առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններ

Ծանոթագրություն 26. Վճարվելիք գումարներ

Վճարվելիք գումարներ	30.09.08	31.12.07
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Ավանդների ապահովագրության գծով	18,082	12,814
Այլ	2,727	5,035
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	20,809	17,849

Ծանոթագրություն 27. Այլ պարտավորություններ

Այլ պարտավորություններ	30.09.08	31.12.07
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Այլ հաշվարկներ գծով	320,500	3
Կրեդիտորական պարտքեր բյուջեի գծով		
շահութահարկի գծով	396,250	5,522
ԱԱՀ-ի գծով	1,062	30,801
այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	14,363	21,245
սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով	8,900	
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	72,704	59,189
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	25,673	15,968
Այլ պարտավորություններ	-	-
	839,452	132,728
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		

Ծանոթագրություն 28. Կանոնադրական կապիտալ

- 1) բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 5,599,700 հազ.դրամ
- 2) բանկի թողարկած և տեղաբաշխած սովորական բաժնետոմսերի քանակը – 10000, անվանական արժեքը – 559970 դրամ,
- 3) բանկը չի թողարկել և տեղաբաշխել արտոնյալ բաժնետոմսեր,
- 4) առկա չեն բանկի կողմից հետ գնված սեփական բաժնետոմսեր
- 5) հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ բանկի բաժնետերերն են.

Բաժնետերերի անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը, հազ. դրամ	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
ԱՍՍԵԹ ՍԵՆԵՋՍԵՆԹ ՍՊԸ	2.799.850	50%	առևտրային
ԷՎԱԻՆՎԵՍՏ ՍՊԸ	2.799.850	50%	առևտրային

- 6) հաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալի ավելացումը, այդ թվում՝
  - ա. դրամական միջոցներով – առկա չէ
  - բ. սեփական կապիտալի այլ տարրերի հաշվին- առկա չէ
  - գ. որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների իրագործումից,- առկա չէ
- 7) հաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալի նվազումը հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին- և
- 8) հաշվետու ժամանակաշրջանում բանկի կողմից հայտարարված և վճարված շահութաբաժինները- առկա չէ

Ծանոթագրություն 29. Սեփական կապիտալի այլ տարրեր

Բանկը չունի սեփական կապիտալի այլ տարրեր

Ծանոթագրություն 30. Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Պահուստներ	Ծանոթ	30.09.08	31.12.07
		Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Սկզբնական մնացորդ	7	232,908	21,431
Պահուստին կատարված մասհանումներ		284,604	283,650
Պահուստի օգտագործում		(429,521)	(305,081)
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		(144,917)	(21,431)
Վերջնական մնացորդ		87,991	-

30.1 Բանկի իրավական պարտավորությունները

Բանկը իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներ և իր իրավական պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն

30.2 Բանկի հարկային պարտավորությունները

Բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհրաժեշտություն չկա:

30.3 Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավոր

Պայմանական պարտավորություններ	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
Չօգտագործված վարկային գծեր	2,990,661	2,046,653
Տրամադրված երաշխիքներ	268,829	288,995
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)	87,911	-
	3,347,401	2,335,648

30.4 Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ԴՊ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի	-	15,036
1-5 տարի	-	3,779
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	18,815

Ծանոթագրություն 31. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

	30.09.2008	31.12.2007
	Հաշվետու	Նախորդ
	ժամանակաշրջան	ժամանակաշրջան
<u>Պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ</u>		
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,446,050	581,377
Տարվա ընթացքում ավելացում	248,533,953	272,260,715
Տարվա ընթացքում նվազում	(249,887,334)	(271,396,042)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	92,669	1,446,050
<u>Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ</u>		
Մնացորդը առ 1 հունվարի	1,039,841	201,226
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ	779,934	1,749,475
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխատվություններ	(986,794)	(910,860)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	832,981	1,039,841
Տոկոսային եկամուտ	47,280	96,959
<u>Պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ</u>		
Մնացորդը առ 1 հունվարի	32,166	26,769
Տարվա ընթացքում ավելացում	11,335,699	2,223,245
Տարվա ընթացքում նվազում	(11,162,060)	(2,217,848)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	205,805	32,166
<u>Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ</u>		
Մնացորդը առ 1 հունվարի	554,331	3,009,543
Տարվա ընթացքում ստացված գումարներ	7,009,528	875,566
Տարվա ընթացքում վճարված գումարներ	(7,047,906)	(3,629,808)
Մնացորդը 31 դեկտեմբերի դրությամբ	515,953	255,301
Տոկոսային ծախս	17,232	2,697
<u>Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ</u>		
Մնացորդը առ 1 հունվարի	81,720	72,225
Պարգևատրում	-	-
Բանկի գործադիր մարմնին աշխատավարձ	99,670	107,441
Պարգևատրում	18,900	42,065
Բանկի ներքին աուդիտին աշխատավարձ	14,687	14,556
Պարգևատրում	330	3,900
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	215,307	240,187

Ծանոթագրություն 32. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

Ռիսկի կառավարում

Ռիսկ ասելով Յունիբանկը հասկանում է իրականացված ֆինանսական գործարքների հետևանքով բանկի ռեսուրսների կորուստի, չստացված եկամուտների կամ լրացուցիչ ծախսերի հավանականությունը: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության անխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները: Բանկի ռիսկերի կանոնադրության և մանրածախ ռիսկերի քաղաքականության, նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկերի կանոնադրությունը և մանրածախ ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավաճային Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի Կառավարման Դեպարտամենտի կողմից (Կորպորատիվ ռիսկերի կառավարման վարչություն, Մանրածախ ռիսկերի կառավարման վարչություն, Գործառնական ռիսկերի կառավարման վարչություն, ինֆորմացիոն համակարգերի կառավարման և պորտֆելի վերլուծության վարչություն), ըստ Բանկի Տնօրենների Խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌԿԴ և Ֆինանսական տնօրինության կողմից ախտորոշվում, գնահատվում և հեջավորվում են ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Բանկի Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Որպես ապահովում ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

30.09.08թ.

Գործառնական ռիսկի հաշվարկ (Հիմնական բնութագրիչների մոտեցում)			
Հաշվետու ժամանակաշրջանի նախորդող 3-րդ տարվա զուտ եկամուտ	Հաշվետու ժամանակաշրջանի նախորդող 2-րդ տարվա զուտ եկամուտ	Հաշվետու ժամանակաշրջանի նախորդող տարվա զուտ եկամուտ	Գործառնական ռիսկ
1	2	3	4
704,710	1,046,445	1,831,953	179,155

Վարկային ռիսկ	Շուկայական ռիսկ			Գործառնական ռիսկ
	Արտարժույթային ռիսկ	Տոկոսադրույքի ռիսկ	Կապիտալի գործիքների գնային ռիսկ	
3	4	5	6	7
48,686,566	454,386	139,672	2,058	179,155

Վարկային ռիսկ

կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխառությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿԴ կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են *Բանկի Խորհրդին/վարչությանը* և

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքատեսակների, տնտեսության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են և անհրաժեշտության դեպքում վերանայվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով՝ համաձայն Բանկի ներքին կանոնակարգվածության պահանջների:

Ներքևում ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխառությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիփոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Ավտոմեքենայի կոշտ գրավի պայմանագրերով գրավադրվող շարժական գույքը,
- Ֆիզիկական անձանց պատկանող այլ գույք,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեղիքները:

Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխառությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխառություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով:

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխառությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ

Աշխարհագրական կենտրոնացումներ

Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական կենտրոնացումների վերլուծությունը ունի հետևյալ տեսքը.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջան 30.09.08				Ընդամենը
	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	
Ակտիվներ	X	X	X	X	X
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,352,941	-	-	-	7,352,941
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	380,821	2,634,023	885,606	23,409	3,923,859
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	45,619,413	866,876	-	160	46,486,449
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	7,741,689	-	-	-	7,741,689
Այլ ակտիվներ	457,077	-	-	-	457,077
Ընդամենը ակտիվներ	61,551,941	3,500,899	885,606	23,569	65,962,015
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	3,186,402	73,087	-	-	3,259,489
Պարտավորություններ	X	X	X	X	X
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	7,869,603	2,550,030	-	-	10,419,633

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	43,996,539	976,164	753,005	2,287,520	48,013,228
Ընդամենը պարտավորություններ	51,866,142	3,526,194	753,005	2,287,520	58,432,861
Զուտ դիրք	9,685,799	(25,295)	132,601	(2,263,951)	7,529,154

Հոդվածի անվանումը	Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան 31.12.07				Ընդամենը
	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	
Ակտիվներ	X	X	X	X	X
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	8,802,840	-	-	-	8,802,840
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	569,303	1,432,476	92,506	873,624	2,967,909
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	28,254,194	533,457	-	16,049	28,803,700
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	3,263,674	-	-	-	3,263,674
Այլ ակտիվներ	388,755	-	-	-	388,755
Ընդամենը ակտիվներ	41,278,766	1,965,933	92,506	889,673	44,226,878

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,284,520	48,086	-	3,042	2,335,648
Պարտավորություններ	X	X	X	X	X
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	1,284,177	32,167	-	-	1,316,344
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	32,812,657	1,242,051	737,564	2,060,946	36,853,218
Ընդամենը պարտավորություններ	34,096,834	1,274,218	737,564	2,060,946	38,169,562
Զուտ դիրք	4,897,412	643,629	(645,058)	(1,174,315)	3,721,668

Վարկային ռիսկ պարունակող ակտիվների վերլուծությունը ըստ տնտեսության սեգմենտների և ռիսկայնության ուճի հետևյալ տեսքը.

Ակտիվներ	Չափվեցին ժամանակաշրջան 30.09.08				
	Աշխատող ակտիվներ	Չափաատող ակտիվներ			
		Ստանդարտ/Ոչ ռիսկային	Չսկզբող/Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային	Կասկածելի/Բարձր ռիսկային
Վարկեր, այդ թվում՝	43,436,717	1,425,108	648,013	2,658,568	812,988
1. Արդյունաբերություն	4,543,291	300,172	161,550	549	160
2. Գյուղատնտեսություն	212,694	-	-	-	-
3. Շինարարություն	1,883,665	-	-	-	-
4. Տրանսպորտ և կապ	398,990	-	-	-	-
5. Առևտուր	8,419,109	79,309	73,379	19,082	550,547
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	961,168	3,459	-	1,178,382	-
7. Ֆինանսական հատված	-	-	-	-	-
8. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	26,179,780	1,026,268	413,084	71,015	221,313
8.1 անշարժ գույքի գրավով	15,273,177	719,666	384,628	18,281	-
8.2 ավտոմեքենայի գրավով	10,509,146	294,809	26,752	47,906	-
9. Տնտեսության այլ ճյուղեր	-	-	-	1,389,540	9
10. Ոչ ռեզիդենտների տրանսպորտային վարկեր	838,020	15,900	-	-	40,959
Ղեկավարական պարտքեր	1,596,933	8	-	4	2,438

Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	27,143	-	-	-	-
Հետհաշվեկշռային հոդվածներ, այդ թվում՝ երաշխիքներ	3,141,023	8,511	1,644	105,819	2,492
այդ թվում՝ երաշխիքներ	226,547	-	-	-	-

**Նախորդ հաշվետու
ժամանակաշրջան 31.12.07**

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջի ն ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային
Վարկեր, այդ թվում՝	26,623,293	1,283,305	439,277	2,084,265	414,133
1. Արդյունաբերություն	1,951,345	-	-	312,133	9,000
2. Գյուղատնտեսություն	129,151	-	-	-	-
3. Շինարարություն	532,791	721,965	-	-	-
4. Տրանսպորտ և կապ	471,677	-	-	-	-
5. Առևտուր	5,536,631	96,250	1,138	916,506	149,461
6. Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ուղղություններ	1,835,773	30,857	-	846,000	-
7. Սպառողական վարկեր, այդ թվում՝	15,584,874	434,233	9,589	9,626	214,407
7.1 անշարժ գույքի գրավով	10,528,491	360,508	284	7,301	59,835
7.2 ավտոմեքենայի գրավով	4,548,330	69,571	9,054	1,851	10,553
8. Տնտեսության այլ ճյուղեր	349,853	-	-	-	-

9. Ոչ ռեզիդենտներին տրամադրված վարկեր	231,198	-	428,550	-	41,265
Ղեկտորական պարտքեր	2,874,647	-	-	25,968	89
Ինվեստիցիոն արժեթղթեր	27,143	-	-	-	-
Չետիաշվեկշռային հոդվածներ,	1,928,828	77,793	5,999	236,775	86,253
<i>այդ թվում՝ երաշխիքներ</i>	288,995	-	-	-	-

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայնության ունի հետևյալ տեսքը.

		Հաշվետու ժամանակաշրջան 30.09.08			
Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
	Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	42,598,697	1,409,208	648,013	2,658,568	772,029
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին	838,020	15,900	-	-	40,959
Ընդամենը	43,436,717	1,425,108	648,013	2,658,568	812,988

		Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան 31.12.07			
Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
	Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝	-	-	-	-	-
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	26,392,095	1,283,305	10,727	2,084,265	372,868
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին	231,198	-	428,550	-	41,265
Ընդամենը	26,623,293	1,283,305	439,277	2,084,265	414,133

Ռիսկի դասերը	Վարկեր			
	Քանակ	Գումար	Տրված վարկերի գծով պահուստ	
			Մնացորդը	%
1	2	3	4	5
1. Ստանդարտ	10,260	43436716	434,367	1
2. Հսկվող	171	1425108	142,511	10
3. Ոչ ստանդարտ	25	648013	129,603	20
4. Կասկածելի	23	2658569	1,329,284	50
Ընդամենը	10,479	48,168,406	2,035,765	4

- չաշխատող վարկեր/ ընդհանուր վարկեր – 9.8%
- չաշխատող վարկերի պահուստ/ընդհանուր կապիտալ – 17.6%
- վարկերի գծով պահուստաֆոնդ/ընդհանուր վարկեր – 4.2%
- հնարավոր կորուստների պահուստ/ չաշխատող վարկեր – 43.02%
- շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր) / վարկերից զուտ կորուստ – 4.62%
- վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ- տոկոսային ծախսեր – վարկերի գծով կորուստ)/վարկային ներդրումներ – 4.21%
- խոշոր փոխառություններ/կապիտալ – 131.96%:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկի վերլուծություն

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Արտարժույթի ռիսկ

Բանկի ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքի վրա ազդեցություն են թողնում օգտագործվող արտարժույթի փոխարժեքի տատանումները: Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանաչափեր են սահմանվում տարբեր արտարժույթների գծով: Այդ սահմանաչափերը համապատասխանում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված նվազագույն պահանջներին:

Բանկի կողմից ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունը ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

Հաշվետու ժամանակաշրջան 30.09.08

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ **	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	3,626,731	3,118,253	607,957	7,352,941
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	15,308	3,883,032	37,961	3,936,301
	37,571,440	10,596,965	-	48,168,405
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,728,828	-	-	7,728,828
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր				

	566,829	253,314	8,473	828,616
Այլ	49,509,136	17,851,564	654,391	68,015,091
Ընդամենը ակտիվներ				
Պարտավորություններ	ՀՀ դրամ	I խմբի արտադրույթ*	II խմբի արտադրույթ	Ընդամենը
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	7,916,097	2,488,360	3,244	10,407,701
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	30,759,736	16,181,723	697,936	47,639,395
	826,897	543,072	2,896	1,372,865
Այլ պարտավորություններ	39,502,730	19,213,155	704,076	59,419,961
Ընդամենը պարտավորություններ				
	10,006,406	(1,361,591)	(49,685)	8,595,130
Զուտ դիրք				

Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան. 31.12.07

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ դրամ	I խմբի արտադրույթ*	II խմբի արտադրույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	5,185,083	3,388,136	229,621	8,802,840
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	459,183	1,877,979	630,747	2,967,909
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	18,792,530	10,011,170	-	28,803,700

Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր	3,263,674	-	-	3,263,674
Այլ	285,779	102,541	435	388,755
<i>Ընդամենը ակտիվներ</i>	27,986,249	15,379,826	860,803	44,226,878
Պարտավորություններ	ԳՂ դրամ	I խմբի արտադրված*	II խմբի արտադրված	Ընդամենը
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	122,023	1,190,944	3,377	1,316,344
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	22,372,010	13,987,364	493,844	36,853,218
Այլ պարտավորություններ	132,725	3	-	132,728
<i>Ընդամենը պարտավորություններ</i>	22,626,758	15,178,311	497,221	38,302,290
Զուտ դիրք	5,359,491	201,515	363,582	5,924,588

I խմբի արտադրված ներկայացնում է հիմնականում ԱՄՆ դոլարը, ներառում է նաև ՏՀԶԿ-երկրների արժույթները:

II խմբի արտադրված կազմում ներկայացված են ԱՊՀ երկրների արժույթները:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Բանկը չունի տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ փոփոխվող տոկոսադրույքներով

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքներն են.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ		Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ	
	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ
	%	%	%	%
Ակտիվներ	X	X	X	X
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	0.00	0.00	0.00	0.00
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	0.00	5.38	0.00	3.00
- միջբանկային վարկեր	0.00	0.00	0.00	0.00
- միջբանկային ռեպո	0.00	0.00	0.00	0.00
- միջբանկային տոկոսային սվոպ	0.00	0.10	0.00	0.00
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17.80	14.47	17.30	15.00
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	9.58	0.00	6.54	0.00
Պարտավորություններ	X	X	X	X
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	0.00	0.00		0.00
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	10.55	9.17	8.50	9.30

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկն այն ներկա կամ ապագա հավանականությունն է, որ շուկայում արժեթղթերի և բանկի հաշվեկշռում առկա այլ ֆինանսական գործիքների գների փոփոխությունը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:
Գնային ռիսկի սահմանափակման համար տարբեր գործիքների գծով սահմանվում են սահմանաչափեր և իրականացվում է պարբերական մոնիտորինգ:

Իրացվելիության ռիսկ

Հաշվետու ժամանակաշրջան 30.09.08										
Հոդվածի անվանումը	Չաշխատող			Մարմանը մնացել է					Անժամկետ	Ընդամենը
	ժամկետանց	ժամկետային	ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6-ից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	7,301,633	-	-	-	-	-	51,308	7,352,941
Թանկարժեք նետաղներ	-	-	39,759	-	-	-	-	-	-	39,759
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	443,129	755,783	-	-	-	-	45,318	1,244,230
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	226,848	4,504,854	-	2,442,895	3,426,128	8,004,099	21,767,252	7,796,330	-	48,168,406
Արժեթղթեր, այդ թվում՝ վաճառքի համար մատչելի	-	-	-	7,371,670	58,665	91,265	139,360	61,986	27,143	7,750,089
Այլ պահանջներ	-	12	130,304	2,691,230	-	-	-	-	-	2,821,546
Պայմանագրային պահանջներ**	29,267	45,886	-	250,789	34,428	189	268	-	-	360,827
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	256,115	4,550,752	7,914,825	13,512,367	3,519,221	8,095,553	21,906,880	7,858,316	123,769	67,737,798
Այդ թվում՝ I խմբի արտարժույթով	4,200	1,769,842	3,666,061	3,887,239	986,574	3,977,794	3,160,418	339,705	45,318	17,837,151
II խմբի արտարժույթով	-	-	645,918	-	-	-	-	-	-	645,918
Այդ թվում՝ Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով Անտոկոս	226,848	4,504,854	309,430	12,203,380	3,484,793	8,095,364	21,906,612	7,858,315	-	58,589,596
Անտոկոս	-	12	7,605,395	1,058,198	-	-	-	-	123,769	8,787,374
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	227,988	-	-	-	-	-	-	227,988
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	7,813,618	13,185,502	16,226,528	8,315,109	1,242,380	10,880	-	46,794,017
- ժամկետային ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	-	-	1,267,213	10,000,540	38,848	333,697	144,806	64,956	-	11,850,060
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	-	118,466	-	164,601	360,434	1,134,684	1,468,805	12,500	-	3,259,490
Պայմանագրային պարտավորություններ***	-	-	-	249,577	102,985	22,467	10,737	-	-	385,766
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	-	118,466	9,308,819	23,600,220	16,728,795	9,805,957	2,866,728	88,336	-	62,517,321
Այդ թվում՝ I խմբի արտարժույթով	-	-	3,329,121	7,590,820	4,065,742	3,460,082	697,278	69,883	-	19,212,926
II խմբի արտարժույթով	-	-	434,368	150,287	24,075	59,518	35,828	-	-	704,076
«Խոշոր» պարտավորություններ*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Այդ թվում՝ Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով Անտոկոս	-	-	7,813,618	20,786,781	16,226,528	8,329,006	1,387,186	75,836	-	54,618,955
Անտոկոս	-	-	1,495,201	2,399,261	38,848	319,800	-	-	-	4,253,110
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	256,115	4,432,286	(1,393,994)	(10,087,853)	(13,209,574)	(1,710,404)	19,040,152	7,769,980	123,769	5,220,477
Այդ թվում՝ I խմբի արտարժույթով	4,200	1,769,842	336,940	(3,703,581)	(3,079,168)	517,712	2,463,140	269,822	45,318	(1,375,775)
II խմբի արտարժույթով	-	-	211,550	(150,287)	(24,075)	(59,518)	(35,828)	-	-	(58,158)
Այդ թվում՝ Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	226,848	4,504,854	(7,504,188)	(8,583,401)	(12,741,735)	(233,642)	20,519,426	7,782,479	-	3,970,641

Կուտակային իրացվելության ճեղքվածք	256,115	4,688,401	3,294,407	(6,793,446)	(20,003,020)	(21,713,424)	(2,673,272)	5,096,708	5,220,477	10,440,954
-----------------------------------	---------	-----------	-----------	-------------	--------------	--------------	-------------	-----------	-----------	------------

Նախորդ ժամանակաշրջան 31.12.07

Հոդվածի անվանումը	Չաշխատող		Մարմանը մնացել է						Աճժամկետ	Ընդամենը	
	ժամկետանց	ժամկետային	ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6-ից մինչև 12 ա	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի			
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ԶԳ ԿԲ-ում	-	-	8,732,840	-	-	-	-	-	-	70,000	8,802,840
Թանկարժեք մետաղներ	-	-	37,843	-	-	-	-	-	-	-	37,843
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	2,512,152	-	-	-	-	-	-	45,633	2,557,785
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	26,067	3,352,242	-	1,953,009	3,426,348	4,073,877	13,058,694	4,539,903	-	30,430,140	
Վրժեթղթեր, այդ թվում - վաճառքի համար մատչելի	-	-	-	1,865,270	186,287	130,791	708,036	316,903	27,143	3,234,430	
Այլ պահանջներ	-	-	63,539	-	-	-	-	-	-	-	63,539
Պայմանագրային պահանջներ**	1,678	121,094	-	216,070	7,816	-	13,938	-	-	-	237,824
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	26,067	3,352,242	11,346,374	4,034,349	3,620,451	4,204,668	13,780,668	4,856,806	142,776	45,364,401	
Այդ թվում՝ I խմբի արտարժույթով	13,052	2,117,538	5,319,165	386,234	2,027,247	1,760,510	3,349,951	451,608	45,633	15,470,938	
II խմբի արտարժույթով	-	-	866,739	-	-	-	-	-	-	-	866,739
Այդ թվում՝ Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	26,067	3,352,242	2,087,533	3,818,279	3,612,635	4,204,668	13,766,730	4,856,806	-	35,724,960	
Անտոկոս	-	-	9,258,841	-	-	-	-	-	142,776	-	9,401,617
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	-	-	275,430	1,034,348	-	-	-	-	-	-	1,309,778
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում	-	-	8,777,880	-	-	-	-	-	-	-	8,777,880
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	-	13,908,844	7,817,366	5,154,263	786,940	82,552	-	-	27,749,965
- ժամկետային ավանդներ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Պարտավորություններ բանկերի կողմից թողարկված արժեթղթերի գծով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Այլ պարտավորություններ	-	-	-	15,968	-	-	-	-	-	-	15,968
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	2,057	404,763	-	229,329	170,144	710,735	818,619	-	-	-	2,335,647
Պայմանագրային պարտավորություններ	-	-	-	295,068	20,130	14,058	2,684	-	-	-	331,940
Պարտավորություններ***	-	-	9,053,310	15,254,228	7,837,496	5,168,321	789,624	82,552	-	-	38,185,531
ԸՆԴԱՄԵՆԸ											
Այդ թվում՝ I խմբի արտարժույթով	-	-	2,477,555	5,782,828	3,299,976	2,544,816	463,998	76,976	-	-	14,646,149
II խմբի արտարժույթով	-	-	251,400	188	-	-	32,068	-	-	-	283,656
«Նոշոր» պարտավորություններ*	-	-	-	1,254,893	302,503	-	-	-	-	-	1,557,396
Այդ թվում՝ Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	-	-	8,986,922	14,943,192	7,817,366	5,154,263	786,940	82,552	-	-	37,771,235
Անտոկոս	-	-	66,388	15,968	-	-	-	-	-	-	82,356
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	26,067	3,352,242	2,293,064	(11,219,879)	(4,217,045)	(963,653)	12,991,044	4,774,254	142,776		
Այդ թվում՝ I խմբի արտարժույթով	130,520	2,117,538	2,841,610	(5,396,594)	(1,272,729)	(784,306)	2,885,953	374,632	45,633		
II խմբի արտարժույթով	-	-	615,339	(188)	-	-	(32,068)	-	-		
Այդ թվում՝ Փոփոխվող տոկոսադրույքներով	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	26,067	3,352,242	(6,899,389)	(11,124,913)	(4,204,731)	(949,595)	12,979,790	4,774,254	-		

Կուտակային իրացվելության ճեղքվածք	26,067	3,378,309	5,671,373	(5,548,506)	(9,765,551)	(10,729,204)	2,261,840	7,036,094	7,178,870
--	--------	-----------	-----------	-------------	-------------	--------------	-----------	-----------	-----------

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Բանկը ԳՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես: Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ԳՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան: Այդ ցուցանիշներն են.

- Ընդհանուր իրացվելիություն (Ե21), որը հաշվարկվում է ամսական կտրվածքով, որպես բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների միջին օրական գումարների միջև սահմանային հարաբերակցություն: 2007թ. դեկտեմբերի համար այն կազմել է 25.94 %:
- Ընթացիկ իրացվելիություն (Ե22), որը հաշվարկվում է ամսական կտրվածքով, որպես բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջին օրական գումարների միջև սահմանային հարաբերակցություն: 2007թ. դեկտեմբերի համար այն կազմել է 124.96 %:

* ««Խոշոր» պարտավորություններ» տողում լրացվում են բոլոր այն պարտատերերի նկատմամբ բանկի պարտավորությունների (ներառյալ՝ տոկոսագումարները) գումարները, որոնց անհատական պահանջների հանրագումարները բանկի նկատմամբ գերազանցում են բանկի ընդհանուր պարտավորությունների 5% սահմանաչափը՝ առանց հաշվի առնելու փոխկապակցվածությունը:

Ծանոթագրություն 33. «Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն»

Նորմատիվներ	ՀՀ Կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	31.12.07	31.01.08	29.02.08	31.03.08	30.04.08	31.05.08	30.06.08	31.07.08	31.08.08	30.09.08
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	7
Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի նվազագույն չափը	5,599,700	5,599,700	5,599,700	5,599,700	5,599,700	5,599,700	5,599,700	5,599,700	5,599,700	5,599,700	5,599,700
Ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափը	2400000.00	8,455,665	6,985,917	7,411,034	7,582,284	7,897,718	7,919,693	8,482,120	8419932	8696027	9088130
Ն1 ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	12.00	24.69	20.64	21.59	19.55	18.13	17.87	18.44	16.32	15.73	16.48
Շենքերի և շինությունների վերազնահատման պահուստ---	149,266										
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերազնահատումից առաջագած չիրացված շահույթ ---	97,510										

2) բանկում առկա կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջները համընկնում են ՀՀ ԿԲ պահանջների հետ և բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար ղեկավարության կողմից սահմանված ներքին պահանջները

3) բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները

Ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկի կշիռները

	30.09.08					
	0	20	50	75	100	150
Ակտիվներ	18,861,490	1,560,054	45,381	7,880,672	42,291,469	253,266
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների անավարտ ժամկետային գործառնությունների	302,920	-	-	101,297	1,019,797	-

Ծանոթագրություն 34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս նարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների նարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի նարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապափա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղծվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապափա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղծվում են նման վարկային ռիսկ և նարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին, քանի որ ընթացիկ տոկոսադրույքները նոր գործիքների համար արտահայտում են նախկինում տրամադրված գործիքների տոկոսադրույքները:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չզնանշվող տոկոսադրույքներով դեպոզիտների և փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղծվում են նմանատիպ նարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Ծանոթագրություն 35 «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Բանկը կանխատեսվող արտարժույթային ապագա գործարքները որպես կանոն հեջավորում է սվոպ տիպի ֆինանսական գործիքներով, որոնց ժամանակահատվածը հիմնականում ընկած է մեկից երեք ամիս միջակայքում: Հեջավորված գործիքների գծով հետաձգված կամ չճանաչված շահույթի կամ կորստի գումարը ակնկալվում է, որ կհակադարձի կանխատեսվող գործարքների գծով սպասվելիք վնասները, իսկ ժամանակահատվածը համընկնում է կանխատեսվող ապագա գործարքների ժամանակահատվածի հետ:

Ծանոթագրություն 36. «Ապաճանաչում»

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,

Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն անողջութային և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,

և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է համեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված ակտիվներ»

Բանկը 30.09.08թ.-ի դրությամբ գրավադրված ակտիվներ չունի

30.09.08թ.-ի դրությամբ գրավադրված արժեթղթեր			
Թողարկում	Ծավալ	Վերագնահատված արժեք	Վերջնական մարման անսաթիվը

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

Վարկային պորտֆելի կառուցվածքը ըստ ստացված գրավների

	30.09.08	31.12.07
Պետական արժեթղթեր	-	-
Անշարժ գույքի գրավադրմամբ	36,766,396	24,669,819
Ձեռնարկությունների երաշխավորությամբ	190,435	9,964
Շրջանառության մեջ գտնվող ապրանքների գրավադրմամբ	-	300,370
Հիմնական միջոցների /շարժական գույք/ գրավադրմամբ	10,878,613	4,727,071
Դրամական միջոցների գրավադրմամբ	332,962	722,836
Այլ գրավով	-	80
Ընդամենը	48,168,406	30,430,140

Ծանոթագրություն 39. «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Բանկում առկա չեն պայմանագրային պարտավորությունների խախտման դեպքեր: